

## חינוך בפרשה-וישלח כן! בקודש חזיתך!

הרב יחיאל מיכל מונדרוביץ', מרצה בכיר

מילה נחוצה ביותר בעיצוב דמות הבן והחניך, היא המילה 'לא'. למען חינוכו לאורך ימים, עדי זקנה לא יסור, ואף ינחיל לבניו את יסודות היהדות וכללי המורשת, עליו לשמוע בברור ובנחרצות 'לא'. מילות השלילה הן מחסומים המונעים סטייה. בלעדיהן תועה הבן בחרדה בין גבולות הטוב והרע, הקודש והחול, ואינו מוצא לו מרגוע. **מנוחת הנפש באה מכוח 'לא' החלטי ועקבי** שקיבל מהוריו וממחנכיו האוהבים.

תיבה חינוכית זו, 'לא', אינה ערבה לאוזני הילד. ילד נמשך למותר, לדרור, והנה מציבים בפניו מילה צורמת - 'לא'. הורים חלשים חוששים אף הם ממילה מחייבת זו. פוחדים הם מתגובת הילד, ואף יראים **מחובתם** לדבוק בהחלטה, לשמור עוצמת ה'לא' ככתבה וכלשוונה. הורים שאומרים '**לא**', אך לאט לאט נכנעים לילד עד שזה משתנה ל'**אולי**' ומשם ל'**נראה**', פוגעים בחינוך בנם. במקום להקנות לו כללי משמעת עצמית, וגבולות 'על הן הן ועל לאו לאו', לימדוהו שהכל גמיש ורעוע. לכן יש לחשוב טוב לפני השימוש ב'לא'. לא להקל בה ראש. לראות מראשית דבר - אחריתו, ורק כאשר ברור שזו ההחלטה - פוסקים 'לא'.

ההצלחה תלויה **מה מקדים את השלילה ואת האיסור**. אב חכם יודע כי **כוח זהיתרא עדיף**. הוא מרבה להשיב 'כן' על דברים **מותרים**, והללו מהווים משען ל'לא' שיאמר במידת הצורך. כשהילד רואה שהוריו מתירים לו את המותר, מרבים למצוא מצבי 'כן', יהיה הוא בשל בנפשו לספוג ולקבל גם את ה'לא' שלהם.

בפרשתנו בא יעקב אבינו עם משפחתו הברוכה לעיר שכם, **ויחן את פני העיר**. חז"ל דרשו שבנה מרחצאות ושווקים, ותיקן מטבע. הבה נלמד ממנו יסוד בחינוך! יעקב מבקש להרחיק את בניו מתרבות הגויים ומכל התעסקות וקירבה מסוכנת עמהם. אך **לפני** שאוסר על בניו לשחות ולהתענג במרחצי הגויים הפרוצים, **לפני** שמונע מהם קניה בשווקים המופקרים, לפני ששולל עיסוק במסחר וכלכלה הסוחפים לקלקלה, **לפני שפוקד 'לא' - יעקב יוצר מצבי 'כן'**. הוא מקים מרחץ נקי ושמור בו 'כן' ירחצו ויטבלו, שווקים מפוקחים וכשרים בהם 'כן' יקנו. מתקן מטבע - המסמל מסחר נקי והגון. לאחר שיש 'היתר' ניתן לאסור. מהקב"ה הוא למד

זאת! תחילה אמר לאדם מכל עץ הגן **אכל תאכל**, ורק אז אוסר ומעץ הדעת טוב ורע **לא תאכל**...

כך נהג יעקב אבינו, בשלהי פרשת ויצא, בפרידתו מלבן הארמי. ויאמר יעקב לאָחיו (אלו בניו, רש"י) לְקַטּוּ אֲבָנִים... וַיַּעֲשׂוּ גַל וַיֹּאכְלוּ שָׁם עַל הַגָּל. **אכילה זו של יעקב ובניו, מה עניינה?** מה משמיעה התורה בכך? אלא, יעקב ידע שבבוקר יפרד מלבן מתוך אכילה ושתייה, כמו שנא' בהמשך וַיִּזְבַּח יַעֲקֹב זֶבַח בְּהָר וַיִּקְרָא לְאָחָיו (**חבריו** מאנשי לבן, רש"י) לְאָכַל לֶחֶם וַיֹּאכְלוּ לֶחֶם. ברור ליעקב כי אין לבניו הקדושים והשמורים לסעוד בחברת לבן ואנשיו. אבל ילדיו הרי ירצו ליטול חלק בזבח ולשבוע מטובו. מתוך **ראייה חינוכית** מקדים יעקב ועורך לבניו סעודה 'משלנו'. אחרי שסעדו לבם, לאחר ה'כן', הוא שולל מהם השתתפות בסעודת הנכרים, כי אין מקומם שם. הבן מקבל מרות כאשר הוא רואה מענה לשאלה 'מה כן?'. הוא חש שכיבדו אותו, התייחסו למשאלותיו, ואין 'לא' נזרק מהפה ללא מחשבה מקדימה. **לא תשא 'לא' לשוא!**

נדרשת חכמה, אהבה והשקעה. חינוך שונה מאילוף. חינוך אינו בריחה מהרוע, אלא מציאת הטוב. רבינו ה'**אמרי אמת**' יזם ויסד עיתונות חרדית כדי להתרחק מעיתונות עכורה, הפעיל במסגרות 'אגודתיות' שונות לבוגרים ולנוער, וכך חסם זליגה לארגונים פסולים. נכריז 'כן' בכדי שאף יקבלו 'לא'.

**בהצלחה בעבודת הקודש!**

**יחיאל מיכל מונדרוביץ'**

[yym@gmail.com](mailto:yym@gmail.com)123